

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisele, nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”; iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrațiunii „TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ” în Caransebeș.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	240 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei.	
Pe jumătate de an	120 "			
Pe un pătrar de an	60 "			
Un număr	5 Lei.			
Pentru străinătate pe un an	300 Lei.			

NOTE OFICIALE.

Nr. 4394 E/1933.

Către Prea On. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.

Deoarece o parte a arendașilor sesiunilor parohiale reduse și vacante a rămas în restanță cu arenda pe anul economic 1932/33, primesc On. oficii parohiale însărcinarea să stăruie, ca arendașii restanțieri să trimită la Cassa diecezană restanța în timpul cel mai scurt posibil și aceasta cu atât mai ales, căci la caz contrar se va proceda pe calea judecătorei, fiindcă arenzile nu cad în conversiune.

Caransebeș în 16 August 1933.

Președintele consiliului eparhial
Andrieu Ghidiu
consilier eparhial, protopresbiter.

* *

No. 4525 E. ex 1933.

În conformitate cu legea timbrului impozitele pro trimestrul Iulie-Septembrie a. c. au fost scadente la 15 August a. c.

Având în vedere, că salariile funcționarilor de orice categorie se achită numai acelorora, cari vor dovedi că și-au achitat impozitul global curent, pentru a încunajura greutatea cu ridicarea salariului pro August, îndrumăm Onorata preoțime și pe toți funcționarii Eparhiei să și achite impozitul global pe trimestrul Iulie-Septembrie a. c.

Dovadă despre achitarea acestui impozit se va înainta Cassei diecezane — prin oficiile protopresbiterale — cel mai târziu până la 5 Septembrie a. c.

Ceice nu vor satisface acestei îndatoriri la timp, nu-și vor primi salariul.

Caransebeș, la 22 August 1933.

Consiliul eparhial.

Nr. 4154 B 1933.

Se aduce la cunoștință celor interesați, că examenul de calificare preoțească se fixează pe ziua de Luni 11 Septembrie a. c.

Deci cei ce doresc să se supună la acest termen examenului de calificare preoțească se provoacă, ca până la 1 Septembrie a. c. să-și înainteze consiliului eparhial petițiunile lor timbrate în regulă și ajustate cu următoarele documente:

1. Extras de botez
2. Certificatele școlare anterioare studiilor teologice.
3. Absolutoriul teologic
4. Certificat despre ocupațiunea în timpul dela terminarea studiilor teologice.
5. Taxă examenului de calificare.

Caransebeș din ședința consiliului eparhial ținută în 29 Iulie 1933.

Președintele consiliului eparhial
Andrieu Ghidiu
consilier eparhial, protopresbiter.

Frăția Ortodoxă Română

la Băile-Erculane, Eșelnița și Orșova.

Săraci în asociații religioase nu suntem. Nici nu s'ar putea afirma că acestea nu activează, mai ales cu temperamentul nostru, de popor foarte mobil și neastâmpărat; adevărul este însă că asociațiile noastre sunt slab organizate, că lucrează devalma, și aici în acest punct, nu ne putem mândri cu „libertatea” noastră de orientali; căci libertatea cu adevărat nici când nu se poate identifica într'o muncă de-a răzna: libertatea spirituală nu înseamnă debandadă spirituală!...

Și ca verificare a contrariu ne stă la îndemână admirabila asociație a intelectualilor

mireni Frăția Ortodoxă Română. În eparhia noastră cel puțin oriunde ea a pășit la realizări, n'a desmințit caracterul său de asociație serioasă, bine organizată și capabilă. Oriunde și ori de câteori s'a prezentat publicului, ea a secerat izbânzi; bineînțeles nu publicului de senzație, căci F. O. R.-ul se mărginește la trezirea de senzații intime și calde pentru suflet, și de aci recoltele sale se văd în capetele plecate, în inimile frânte și smerite...

La Băile-Erculane.

Nici intelectualilor, temporar aflători în Băile-Erculane nu este de prisos lucru să-și cerceteze odată măcar conștiința lor religioasă, cercându-i un superficial rechizitoriu. Și chiar zece de-ar fi căroro o ședință a F. O. R.-ului să le trezească sentimente bune, e un remarcabil succes, deoarece nicidecum o izbândă nu este în funcție de numărul luptătorilor, ci de zelul și devotamentul acelor luptători!

Anunțată din bună vreme, adunarea de constituire a cercului protopopesc Mehadia în Băile-Erculane, a avut darul să întrunească destui intelectuali credincioși în ziua de Sâmbătă 19 August.

Amăsurat programului adunarea festivă s'a început cu sfânta liturghie săvârșită de un sobor de 34 de preoți. Impresionant a fost conductul format din cei treizeci și patru de preoți cari eșind din bisericuța Băilor în șir de câte doi au coborât în ornate spre parc unde urcați în pavilionul muzicii, au celebrat slujba sfântă.

Iată numele preoților celebranți: protopresbiterii Ioan Geția din Buziaș și Iosif Câmpianu din Orșova; preoții Petru Bancea din Caransebeș, George Belcota, din Cornereva, Pavel Bogoeviciu din Bănia, Eremia Borchescu Prilipăț, Timotei Borchescu Borlovenii vechi, Traian Căliun Borlovenii-nou, Ioan Copăceanu Plavișevița, Alexandru Dărăbanț Topleț, Iosif Drăgoi Globurău, Constantin Vladu Eșelnița, Ioan Goanță Bozovici, Ioan Goanță Șopotul-nou, Nicolae Goanță Cuptoarea, Ioan Grozavescu Cornereva, Zaharia Gozavescu Valeabolvășnița, Ilie Imbrescu Mehadica, Petru Moisescu Luncavița, Enachie Mârșu Ogradena-veche, Felician Nemoian Lăpușnicel, Traian Nemoian Petnic, Toma Nicolici Tufări, Silviu Novacovici Bănia, Dimitrie Popoviciu Pecenișca, Zaharie și Grigorie Popoviciu Globucraiova, Petru Popoviciu Pătaș, Simeon Răsvan Domașnea, Teodor Șandru profesor-catihet Caransebeș, Toma Suru Verendin, Gheorghe Tătucu Iablanțița, protodiaconul Ioan David profesor la Academia Teologică din Caransebeș și diaconul episcopesc Teodor Roșca.

Ecteniile și răspunsurile liturgice le-a dat Corul Catedral din Caransebeș cu hărnicie condus în apostolatul său de profesorul C. Vladu.

În acelaș conduct soborul de preoți, după terminarea sfintei slujbe s'a reîntors la biserică depunând și antimis și lăsându-și ornatele.

La orele 11^{1/2}, încă în acordul melodioasei cântări sfinte "pre Tine Te laudăm"... Președintele asociației, Dl Dr Cornel Corneanu printr'o impresionantă cuvântare deschide ședința. Cuvântarea împletită admirabil cu stihii pentru sfântul zilei mucenicul sfânt Andrei Stratilat... și elogioase imne la trecutul istoric al locului a fost întregime publicată în numărul trecut al Foii Diecezane.

Din nou Corul Catedral intonează „Sfânt“, după care președintele exprimă cuvânt de mulțumire: preoțimei, participantă în așa număr frumos, celor doi protopresbiterii Ioan Geția și Iosif Câmpianu, cari s'au ostenit să vină în fruntea preoțimei lor la o asemenea manifestație religioasă; Direcțiunei Băilor, cu toată bunăvoința pentru mișcarea F. O. R.-ului punându-i la dispoziție în mod cu totul gratuit atât pavilionul de muzică, parcul Băilor cât și Cazinoul; autorităților cari au concurat la reușită; tuturor fraților în Domnul; fraților de dincolo pe cari Vârciorova nu-i mai desparte de noi; distinsului prieten al bănașenilor prof. I. St. Paulian din Surnu-Severin, ilustrului profesor universitar Simeon Mehedinți care onorează adunarea noastră, pâr. Senator Coriolan Buracu preșodinte al Comunității de avere și tuturor stimaților oaspeți prezenți.

Protopresbiterul tractual Iosif Câmpianu dă expresie bucuriei preoțimei din tractul său văzând la lucrul lor, alătura de sine pe intelectualii mireni; munca acestora este ardent de necesară astăzi și nădejde este că Dumnezeu o va și binecuvânta... Ureează deci oaspeților lucrători „bine ați venit“.

Colonelul Simeon Stepanescu, membru din consiliul cercului protopresbiterial al Caransebeșului aduce salutul organizației surori din Caransebeș, precum și al Comunității de avere, care stăpânește, cele aproape una sută comune din Granița. Promite tot sprijinul Comunității la refacerea morală preconizată de F. O. R. și pentru satele grănicerești, frunțașe în eparhia noastră.

Președintele luând cu plăcere acte de această declarație, mulțumește prin vorbitor părintelui Coriolan Buracu, însufleșitul preșodinte al Comunității de avere, pentru efectivul sprijin ce i se promite F. O. R.-ului din partea acestei puternice instituții.

Dl Colonel Romulus Boldea vicepreșodinte al secției eparhiale dă cetire instrucțiunilor privitoare la organizarea asociației. Arată mobilul care stă la temeiurile ei: tendința de regenerare morală, condiție sine qua non la ajungerea oricărui progres. Această vorbire încă este des aplaudată și însoțită de uralele mulțimei prezente.

Epuizat programul, comisia încredințată să compună lista cercului protopopesc, prezintă următorul comitet.

Preșodinte: Ing. Vizantie Murgu, șeful Ocolului silvic Orșova.

Vicepreșodinti: Gheorghe Bălțean învățător Topleț, Gheorghe Morariu mare industriaș Mehadia și Dr. Liviu Ruva medic Bozovici.

Secretar: Constantin Giurginca avocat Orșova.
Cassier: Ioan Băiaș fost primar Orșova.

Comitetul de direcție: Dr. Al. Buha avocat, Dr. Victor Iovița primpretor, Dănilă Laitin directorul gimnaziului, din Orșova; Dr. Mihail Lalescu medic Mehadia, și Petru Belba notar în Băile-Erculane.

Membrii în consiliu: Ion Andrei căpitanul postului Orșova, Iancu Băcilă învățător Mehadia, Petru Bărsan comerciant Bozovici, Iosif Căpușa și Nicolae Chitician negustori Mehadia, Dr. Al. Crăciunescu medic director al Băilor-Erculane, Dr. Ioan Drăghici avocat Bozovici, Nicolae Fișteag învățător Globucraiova, Mihail Grivei primpretor Bozovici, Isac Hațegan notar Iablanțița, Zaharie Miulescu director de bancă Pârvova, Simeon Popescu abs. al academiei comerciale Mehadia, Col. Mihail Popiști Băile-Erculane, Teodor Rotariu inginer hotarnic Orșova, Ing. Damaschin Stroca Bozovici, prof. Enache Țepeneag dir. școlii comerciale,

Orșova, Iosif Toader inv. Pârvova, Gheorghe Usonescu inv. Mehadica, Dr. Lazar Zarcu primar Orșova.

Cenzori: prof. Trian Țăran Orșova, Zaharie Bli-dariu notar Plugova, Nicolae Novacovici notar Gârbovăț, Constantin Ștefănescu învățător Bârza, Mihail Vladucean învățător Domasnea.

Adunarea primind acest consiliu, președintele îl declară de ales.

Ia cuvânt apoi Dl inginer Vizantie Murgu președintele cercului Mehadia care-și mărturisește toată bucuria sufletului la vrednicia ce i s'a dat, promițând să conlucreze din răspuneri la scopurile pentru cari asociația a luat ființă.

Dl învățător George Bălțeanu, cunoscutul și apreciatul poet bănățean declamează câteva poezii cu subiect religios, umplând atmosfera cu duh de evlavie și bună mireasma gândului și a simțirii creștinești.

Corul Catedral încheie seria frumoaselor cântări religioase cu tropariul *Pogorîrii Duhului Sfânt*.

Cu acestea adunarea de organizare a luat sfârșit continuându-se seara cu Concertul religios al Corului Catedral și conferința distinsului profesor universitar Dl Dr. Vasile Loichița despre *misterul euharistic*.

Conferința de înalt nivel științific a abordat totuș pe înțeles multe frumuseți din această fundamentală dogmă a credinții creștine ortodoxe. Într'un viitor număr vom face un rezumat al acestei preafrumoase conferințe.

Concertul Corului Catedral a secerat deasemenea bune impresii ale publicului deosebit atent la executarea, bucății *La râul Vavilonului* admirabila compoziție a lui Muzicescu.

La Eșelnița.

Cu chenar negru ar trebui încadrat acest nume; misiunea F. O. R.-ului la Eșelnița, locul de pelerinaj al eparhioșilor văduviți: căci aci doarme somn de veci episcopul Dr. Iosif Traian Badescu. Și F. O. R.-ul căruia răposatul i-a binecuvântat pașii lui dintâi în misionadele ortodoxismului, s'a crezut dator să i se proștearnă în fața mormântului...

În tăcerea gravă pe care o dominează din susul cimitirului Eșelniței crucea dela căpătâiul episcopului, grav și tăcut a decurs și parastasul de 40 de zile organizat cu concursul familiei de Frăția Ortodoxă Română.

Președintele Dr Cornel Corneanu astăzi ținut în pat a nesocotit boala trupului său ca să fie prezent la acest postum omagiu adus episcopului diecezan.

Cuvântarea sa, sobră, publicată la vale, rostită ca un testament a fost învăluită parcă de tot sufletul adormitului în Domnul; ea a trezit în minte, fugar, toată viața lui de sbucium și înfăptuirii timp de peste jumătate de veac...

La mormânt cei zece preoți celebranți și Corul Catedral au intonat creștineasca rugăciune de *vecinică pomenire*.

În Orșova.

Dela Eșelnița, atât membrii F. O. R.-ului cât și Corul Catedral au asistat la solemnitatea introducerii noului protopop Iosif Câmpianu în parohia de reședință, Orșova. Serviciul divin a fost oficiat în biserica din Orșova de un sobor de preoți ai tractului Mehadici.

La priceasnă protopresbiterul-comisar Ioan Geția printr'o adânc impresiionantă cuvântare a predat celui nou ales gramata arhierască, și cheile, simbolul stăpânirii. Protopresbiterul Iosif Câmpianu, în fața preoțimeii tractuale, a credincioșilor din parohie și tract,

precum și a oaspeților a dat răspuns de asigurare că-și va îndeplini toată chemarea; prin rugăciunea în fața Altarului nevăzutului Dumnezeu s'a rugat cerșind atotputernicului ajutorul de Sus...

Cu acestea seria manifestațiilor s'a sfârșit, F. O. R.-ul înscriind în analele Consiliului eparhial o pagină de nouă și rodnică muncă.

Cuvântarea

dlii Dr Cornel Corneanu, rostită în ziua a 40-a dela adormirea în Domnul a Prea Sfințitului Episcop al Caransebeșului, Dr Iosif Traian Badescu, la mormântul său din Eșelnița.

Cucernici creștini,

Sfărâmând pe culmile Golgotei pecețile morții, Iisus Invingătorul, stăruie încă pe pământ, întărind credința crainicilor doctrinei sale mesianice. Iar în cea a 40-a zi se înalță pe muntele Maslinilor la Ceriuri, „ridicându-ne în împărăția cea de sus și pe noi, cari se părea că eram nevrednici pe pământ... și firea care de heruvimi se alungase din rai o înalță peste heruvimi și trecându-o peste ceriuri o puse înaintea Tronului lui Dumnezeu“ (Ioan Chrisostom: Hom. în Ascens. Dom.)

După 40 zile dela săvârșirea din viață a Păstorului, venit-am și noi, ucenicii săi, pe aceste culmi, cari stăpânesc zarea Istrului, încremenit acum 18 veacuri de biruințele neasemuite ale lui Traian, zămislitorul, și cutremurat în leatul de slavă al lui Vodă Ferdinand, întregitorul, de învierea cea vecinică a Neamului robit. Căci în această a 40-a zi, „deschizătoare a ceriului, celui strălucit“, (Epifan: Hom.) sufletul ierarhului Iosif se înalță definitiv dintre noi și ostenit de ani mulți și de zile îndelungate de păstorire, înfățișându-se înaintea Judecătorului divin îi cerșește ca și dreptul și de Dumnezeu temătorul Simeon: „acum slobozește pe robul tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace că ochii mei văzură mântuirea Ta“, (Luca 2 v. 29, 30) a bisericii Tale și a neamului Tău românesc.

Iar noi, ca și odinioară cei 11 de pe Eleon, căzând acum smeriți, cu fruntea înfrigurată pe această lespede rece ce acopere din ființa Arhipăstorului —, purtător al numelui neprihănitului Iosif teslarul și al celui din Arimatea, — cele ce sunt ale pământului, îi desprindem cucernic șoaptele: „Vă dau poruncă nouă, *ca unul pe altul să vă iubiți*. După cum eu v'am iubit pe voi așa și voi unul pe altul să vă iubiți, căci întru aceasta vor cunoaște toți, că sunteți învățăceii mei“ .. (Ioan 13 v. 34). „Și voi ruga pe Tatăl și vă va da *alt Mângâitor*, ca să fie — în locul meu — cu voi“, (Ioan 14 v. 16) și „mergeți

în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura... (Marcu 16 v. 15).

Toți câți „suntem zidiți în Christos Iisus... prin credință“ (Efeseni 2 v. 10), să împlinim această ultimă poruncă a Păstorului celui bun, care „viața și-a pus-o pentru oile sale“ (Ioan 10 v. 11) și a cărui dreaptă sfințită 44 de ani a binecuvântat Banatul cu „darul Domnului nostru Iisus Christos, cu dragostea lui Dumnezeu Tatăl și cu împărtășirea în credință și în nădejdea dreptății a sfântului Duh“ (Gal. 5 v. 5).

Troparul praznicului încadrează în bucurie creștinească înălțarea Domnului, „căci în această serbătoare toate se umplu de cea mai mare veselie“ (sf. Epifanie).

Să destrămăm deci firele de lacrimi de durere, cari 40 de zile au fost țesute în zăbranicul ce învalue văduvita noastră biserică eparhială și să lăsăm să lumineze înaintea oamenilor viața și faptele Arhiereului, care pentru Banat nu a murit și nu va muri încă multă, multă vreme, ca astfel să se preamărească Tatăl nostru cel din ceruri acum și pururea și în vecii vecilor.

Episcopul Dr Iosif Traian Badescu a fost un bun român și un bun ortodox.

Românismul i-a fost martirizat prin nesocotirea voinței naționale, boltită într-o superbă exteriorizare a Duhului sfânt în istorica catedrală a Caransebeșului, la praznicul încununării sfinților apostoli Petru și Pavel cu mucenicia răstignirii și a decapitării lor pentru Christos, din anul 1909. Ura nepotolită a lui Apponyi, și prin el a monstroasei idei de stat „unitar“ maghiar, împotriva Națiunii române, care reacționă dârz și viguros împotriva oricărei lovituri, îi îndepărtează pentru un deceniu cârja vlădiciei Banatului. Mai mult! Ii oprește realegerea, dela care Sinodul eparhial de atunci, nu se dădea în lături, prin faimoasa sentință: „să se facă o nouă alegere, dar cu excluderea celor aleși“. (Adresa Ministerului Cultelor și Instrucțiunii publice reg. ung. Nr. 116235 din 9 Octombrie 1909).

Ortodoxismul său se identifică cu însăși viața sa, trăită în Christos și cu Christos, întocmai ca și cea a Apostolului Pavel: „Nu mai trăiește eu, ci Christos trăiește în mine“. (Gal. 2 v. 20). *Extra ecclesiam nulla salus*, îi era steaua diriguitoare, ce arăta austeritatea și sobrietatea ființei sale, asemănătoare celei a sfântului Vasile cel mare. Din straja dimineții până în noapte el nădăjduia spre Domnul. Această nădejde, clădită pe o credință tare ca stânca, îi dădea proverbiala-i resemnare sufletească cu care înfrunta suferințele, nedreptățile, neajunsurile, ura, dușmănia și preterarea permanentă, cu cari din

belșug i-a fost presărată calea vieții sale, atât de vișoroase... El se mângăia cu cuvintele sf. Ioan Gură de aur, adresate din surghiun episcopului Chiriac, asemenea exilat: „De îi este voia Împăratului să mă isgonească din Constantinopol, al Domnului este pământul și plinirea lui; de va voi să mă herestruască, facă-se voia lui căci am pildă pe prorocul Isaia; de va voi să mă arunce în mare îmi voi aduce aminte de Iona; de mă va băga în groapă nu mă voi deosebi de Daniil; de va voi să măucidă cu pietrii, am pe Ștefan, întâiul mucenic; de va voi să-mi taie capul, am pe Ioan Botezătorul; de îmi va lua averea să o ia căci gol m'am născut și gol mă voi duce“...

Și apoi pornia din nou la muncă, la formidabila muncă, în care își găsea mângăiere și satisfacție. *Căci era un erou al muncii...*

Almăjul, cu puritatea rasei sale daco-romane, îi plămădește sufletul în umbra unei biserițe senine și a unui modest opaiț al slovei românești, pe atunci încă cirilice. Rășava lui Miloș Popovici, Caransebeșul lui Ion Popasu, Ion Bartolomeiu și Traian Doda și Lugojul lui George Peșteanu, Constantin Radulescu și al Mocioneștilor, îi statornicesc conturile de aur, în cari Dumnezeu a sălășluit nemurirea...

Străinele graiuri și străinele învățături ale Capitalei, care urma să-i prilejuească posterior atâtea suferințe, îi întăresc îndemnul înmugurit în casa cucernică ce iradiă, ca și astăzi, miros de bună mireasmă duhovnicească, a preotului Iosif din Eșelnița, înspre alte limanuri, înspre eternitate. Dar temeiul vieții vecinice, după însuș Mântuitorul, este *cunoștința deplină a lui Dumnezeu* (Ioan 17 v. 3), căci Dumnezeu este adevărul cel mai înalt și nefinit, este temeiul absolut și izvorul tuturor adevărilor. Sfântul Augustin enunță: Nefericit este omul care știe toate celelalte lucruri, dar pe tine Doamne Dumnezeule al adevărului nu te cunoaște; *fericit însă este acela care te cunoaște pe tine*, dacă și ar cunoaște celelalte lucruri...; pentru tine este el fericit, dacă te cunoaște cu adevărat, și te preamărește în veci“.

Blândul Vladimir de Repta, erudiții Eusebiu și Constatin Popovici, învățații Alexiu Comoroșan și Isidor Onciu din Cernăuții lui Silvestru Andreievici Morariu și al Hurmuzacheștilor îi descopere revelațiunea dumnezească și *plenitudinea adevăratei credințe și a adevăratei învățături*, ca întărit cu Duhul, cu Duhul să și umble pe marea vieții și să culeagă roadele acestuia: „dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credincioșia blândețea și înfrânarea“ (Gal. 5 v. 22).

Acum exact 44 de ani, la 23 Septembrie 1889, intră în serviciul diecezei și slujește cu credință, cu cinste, cu pricepere și cu abnegație, topindu-și viața plâpândă — ca o făclie de ceară ce trece în adierea misterioasă a dimineții Invierii, — pe ierarhii Ion Popasu, Nicolae Popea, Miron Cristea și Filaret Musta. Memoriile, reprezentațiile, circularele, pastoralele, rapoartele și cele mai de căpetenie referate, cari înfloresc în mii și mii de dosare ale arhivei noastre consistoriale, au țâșnit din izvorul cel nesecat al minții sale, luminate întotdeauna de Cel care i-a fost adevărat "calea, adevărul și viața". (Ioan 14, 6).

În pragul cinstitelor sale bătrânețe îi răsare după culmile de zăbucium, soarele răsplătirii dumnezeiești. Cei cari i-au fost sfetnici, sfătuitoari și împreună ostenitori în calea Duhului îl aleg din nou, la 8/21 Martie 1920, acum în Țara visurilor și a doririlor sale și ale noastre, vlădică al Banatului. Mitra lui Popasu a strălucit 13 ani pe capul vlădiciei Iosif, tot mai aplecat de incomparabilele griji, ce se grămădeau fatal pe baldahinul întregității și existenței venerabilei noastre eparhii. Și pământul pururea românesc dintre Tisa, Dunăre și Mureș cutremuratu-s'a de slava propovăduirii permanente a cuvântului lui Christos, odrăslit din credința în Dumnezeu și în unitatea neamului românesc.

Moștenirea ctitorului acestei episcopii, prototipul slujbei sale arhieriești, a sporit-o. A făcut clădiri noi, diecezane în suma de 3½ milioane. A înmulțit fondurile diecezane cu Lei 35 milioane. Ridicarea Institutului Teologic la rangul de Academie Teologică; cele două clădiri noi ale Internatului Teologic cu suma de Lei 360.000; Școala de cântăreți bisericești înființată la 1931; „Fabrica eparhială de lumini de ceară“, cea dintâi în mitropolia noastră, — 1926 —; reclădirea Casei diecezane a birourilor Consiliului eparhial cu Lei 1,210.000; Noua Capelă episcopopească; bazarele dela vechea și istorica reședință episcopopească cu Lei 400.000; biserica dela „Piatra scrisă“ și chiliile pentru călugări cu Lei 145.000; restaurarea mănăstirii „Săraca“ dela Morava; biserica dela Visag, clădită de Consiliul eparhial cu Lei 600.000; casele din strada Dr. I. Sîrbu, strada Ovid și dela lunca împărătească în valoare de Lei 400.000; trecerea ruinenilor la dreapta credință și organizarea lor în parohiile Cireșul II, Ruginosu II și Zorile; restaurarea celor două biserici monumentale din Caransebeș; reorganizarea Librăriei și Tipografiei diecezane și integrarea acestora cu o Compactorie eparhială; Muzeul eparhial, sporirea fondurilor și fundațiilor diecezane și anume: 1. a „Fondului general administrativ“ dela Lei 87.112

(starea dela 31 Dec. 1920) la Lei 1,074.544 (starea dela 31 Dec. 1932) deci rezultă în 12 ani un spor de Lei 987.432 a 2. „Fondului de pensie“ dela Lei 548.000 Lei 15,323.947 deci cu un spor de Lei 14.775.947. a 3. „Fondurilor create de dieceză“ dela Lei 1,236.995 la Lei 19,207.985 — deci cu un spor de Lei 17,880.988; 4. creiarea noului „Fond pentru acoperirea trebuințelor diecezane“ din taxele de hirotoniri, din tasul dela Paști etc. în suma de Lei 104,200; și 5. „Fondul milelor“, compus din venitele dela dispense, sf. mir, sf. antimis și dela hirotoniri; — sunt fapte cari strălucesc și reliefează o arhipăstorire cu adevărat rodnică și bine cuvântată de Dumnezeu.

Misionadele sale apostolice din 1921 la Lugoj; din 1923 în protopopiatele Ciacovei și Buziașului; din 1924 în Valea Cărașului și în cea a Almăjului; din 1925 la Butin și Berecuța; din 1928 și 1929 la frații noștri obijduți din Iugoslavia, sunt ca și cele ale sf. Apostol Pavel, semănătoare de bucurie și înfrățire creștinească și constituie cele mai glorioase etape ale vieții, spre apus, a celui dintâiu vlădică bănățean în reinviata noastră eparhie.

Biserici noi și renovate, case parohiale, căminuri culturale, clopote, podoabe și unelte bisericești, cruci, fonduri și imobile parohiale, îndeosebi pământuri dobândite de pe urma stăruințelor sale privitor la aplicarea dreaptă a Reformei agrare, societăți pentru înfrumusețarea bisericilor și a cimiterelor, coruri bisericești, între cari locul cel dintâi îl ocupă „Corul Catedral“, răsar în cele 369 comunități bisericești, locuite de 395.077 suflete dreptmăritoare ale lui Dumnezeu.

A stăruit și a încurajat cu burse și din mijloacele-i proprii o serie de tineri talentați ca să-și completeze studiile în străinătate. În anul școlar expirat numai Facultatea de Teologie din Cernăuți a fost cercetată de 24 tineri din eparhia noastră.

„Calendarul Românului“, biografia episcopului I. Popasu, articolele sale din „Foaia diecezană“, cuvântările și pastoralele sale, vădesc nu numai pe perfectul cunoscător al sf. Scripturi și al Tradițiunii, ci și pe distinsul cărturar eclesiastic, înzestrat cu o pătrunzătoare inteligență, cu o nemărginită voință și cu o minunată energie creatoare.

Ultimul an al arhipăstoririi sale este închinat formidabilei cruciade, ce-o purta aproape singur cu un clan înflăcărat și ireductibil împotriva vaului de cutropire a întregității hotarelor eparhiei noastre, cât și împotriva celor ce nu voesc să înțeleagă rostul dănuirii de peste șapte veacuri a acestei vlădiciei, aici, în acest centru

de veche cultură românească și de îndârjită rezistență națională, ale cărui începuturi se conturează în celatea romană Tibiscum.

Cade rănit în memorabila ședință dela 17 Maiu a Adunării eparhiale din acest an, ținută în istorica noastră reședință episcopescă, ca să apună pentru totdeauna, peste două luni — la 11 Iulie 1933 — și obsedat de grija viitorului păstoriiților săi, să le trimită de pe țărmurii Eternității cel mai grăitor testament arhieresc: „*Fiii mei iubiți, împăcați-vă și înfrățiți-vă în Christos pentru Banatul nostru scump și pentru biserica lui*“...

Să plângă clopotele celor 369 biserici ale sale, să plângă neîncetat...

Neîntrecutul răscolitor al energiei creștinești, luptătorul înflăcărat și ireductibil al ortodoxiei, împodobită în mantia vechei tradiții și a neschimbătelor învățături apostolești, avântatul propovăduitor al datinelor și moravurilor strămoșești, eroul resemnat al tuturor loviturilor și persecuțiilor uzurpătorilor de drepturi, bănațeanul generos, dărz și mândru: Dr Iosif Traian Badescu nu mai păstorește aceste plaiuri...

Și vremurile sunt grele, mai grele decât cele dela 1908 și 1909.

Le vom putea oare birui?

Da. Dar numai îndeplinind testamentul ierarhului Iosif.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

In memoriam.

Cu prilejul înființării Casei Culturale „Prof. Ștefan Velovan” din Rusca-Montană.

S'a împlinit un an, dela moartea celei mai reprezentative figuri culturale bănațene, a generației trecute. Profesorul Ștefan Velovan a plecat dintre noi, cu mulțumirea omului care și-a împărtășit cu dărniceie tuturor, o viață de muncă și de cinste. Cei care l-au cunoscut de aproape, păstrează în suflet, vie, amintirea splendorii acestei vieți. Încheiând o carieră de 50 de ani, profesorul Ștefan Velovan aștepta moartea senin, ca, pe o ultimă datorie pe care o mai are de făcut. Fi-vor mulți ca el, care să poată trece în liniștea de veci, încredințat că nu mai datorează vieții cu nimica?

Născut în anul 1852, în comuna Rusca-Montană, Ștefan Velovan și-a început studiile în Caransebeș și Timișoara. Mai târziu, obținând bursa Episcopiei din Caransebeș, pleacă pentru continuarea studiilor de filozofie la Viena, iar pentru cele de pedagogie, la Gotha. La

înapoiere, Ștefan Velovan, ocupă postul de profesor și director al Institutului pedagogic din Caransebeș.

În acest timp, orașul Caransebeș, devine un însemnat centru cultural, prin activitatea intensă care se desfășură aci sub egida vrednicului episcop Ioan Popasu. În învățământul Caransebeșean, conducerea o deținea Enea Hodoș, renumitul folclorist și istoric literar; Ioan Paul, cunoscutul estet și literat și Ștefan Velovan. În decursul anului 1886, Ștefan Velovan, publică în coloanele ziarului de față, („Foaia Diecezană”) *Prelegeri de propedeutică pedagogică, căreia îi urmează Intemeierea psihologică a actelor gândirii.* (Caransebeș, 1892)

Indemnat de o chemare înaltă, care cerea o desfășurare românească în plin, ferită de privirile regimului maghiar, Ștefan Velovan trece în provinciile libere, urmând exemplul atâtor mari înaintași. Profesor de pedagogie la București, Câmpulung, iar mai târziu în Craiova, Ștefan Velovan continuă o intensă activitate, câștigând un vertiginos ascendent în opinia culturală românească a vremii. Astfel, amintesc în treacăt, că Titu Maiorescu, a ținut să sublinieze contribuțiile serioase ale lui Ștefan Velovan în cultura noastră filozofică, și ca dovadă a aprecierii temeiniciei cunoștințelor filosofice ale profesorului Velovan, în *Logica* sa, Maiorescu la una din teoriile sale filozofice adaugă și părerea profesorului din modestul colț îndepărtat al Banatului. Colaborator asiduu al „Convorbirilor literare”, studiile de pedagogie, de logică, de psihologie, de morală și de estetică, ale lui Ștefan Velovan, abordă probleme capitale, aplicate la nevoile imediate ale școlii și culturii noastre.

Mâne, unul din noi va aduna într'un mănunchiu, ideile acestor studii, și atunci, ne vom putea da seama mai bine de imensul rol pe care l-au avut lucrările lui Ștefan Velovan, în evoluția învățământului românesc.

Astăzi, 27 August, Rusca-Montană, comuna sa natală, sfîștește așezământul cultural care-i va purta numele. Este un prinos modest, pe care oamenii care l-au iubit, s'au gândit să i-l aducă din vreme. Pentru Doamna Velovan și pentru familie, al cărei nume îl mai poartă singurul ei descendent, D-l inginer agronom Liviu Velovan, pentru rudenii și cunoscuți, gândul comunei Rusca-Montană, este un prilej de reculegere. Nădăjduim că peste un timp nu prea îndelungat, cetățenii din Rusca-Montană, în frunte cu vrednicul lor conducător, Ion Hanțu, un exemplu de muncă și de propagator al culturii în massă, ajutați de admiratorii

ilustrului profesor, vor ridica în piața comunei și bustul lui Ștefan Velovan.

De aci, din mijlocul munților pe care i-a iubit atât de mult, Ștefan Velovan va putea privi optimist cum a fost o viață întreagă, la micii școlari care vor trece zilnic pe lângă el, cu inime curate și aprinse dorințe de viitor. Numele lui săpat în placa de bronz, va trece cu ei din casă în casă. Iar părinții vor avea cel mai nimerit prilej de a le vorbi, de omul care a muncit pentru luminarea și binele celor mulți, fără să vizeze situațiile suspuse, ale preocupărilor meschine de totdeauna...

Paris, August 1933.

Prof. IULIAN JURA.

F. O. R. la Băile-Erculane.

*Părintele luminii
Tocmește sărbătoare
Și scaldă Valea Cernii
În razele de soare.*

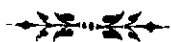
*De-o parte și de alta
Stau munții față'n față
Zidiți măreț de Domnul
Din stânci și din verdeață.*

*Al clopotelor sunet
Învăluie văzduhul
Când preoții 'ncep taina
Lucrării lor cu duhul.*

*Iar corul Catedralei
De-o dulce melodie
Răspunde la ectenii
Cu multă vrednicie.*

*În parc sub cerul liber,
Această slujbă sfântă
Și firea o ajută
Și bine o cuvântă.*

*Printr'ânsa-și cere astăzi
„Frăția” ajutorul —
Din moartea sufletească
Să mântue poporul.*

Ortodoxia creștină.

(Continuare din Nr. 33).

Vom arăta procesul progresist, realizat de creștinismul ortodox în lume și în special bunătațile pe cari ortodoxia le-a împărtășit poporului nostru românesc...

Apropierea omului de om, a frățietății omenesti, în numele lui Dumnezeu, Tată iubitor a fost întâia și cea mai formidabilă biruință a creștinismului; prin ea popoarele s'au cunoscut și s'au iubit. Cu piana muiată în sânge de martiri, nourul de sfinți părinți și scriitori ai bisericii au propagat cu avânt porunca iubirii și a jertfirii omului pentru om. Sofia veche și părdutoorii sofști s'au topit cu înțelepciunea lor cu tot în văpaia creștinismului. Și s'au văzut atunci crescând ca din pământ, eroii și martirii noiei credințe, susținătorii și apărătorii ei, ducând în lupta lor pentru credință arsenalul celor mai splendide argumente, tot atâtea podoabe de înțelepciune. Regi și cu preferință împărații Bizanțului, mândrie și glorie făceau când se învredniciau de titlul de creștini distingându-se în emulări pentru patronarea științei și artei creștine din vasta lor împărăție.

Nicicând Bizanțul — capitală a lumii culte de odinioară — n'a cunoscut culmi de strălucire ca în vremea sfinților, celor neasemuiți arhiepiscopi, Ioan Crisostom, Vasile cel Mare, și Grigorie Bogoslovul! Cununa de lauri, podoaba cea de mare preț o dădeau vestitului Bizanț, „marii părinți ai bisericii, ale căror glasuri puternice propovăduiau drept-credincioșilor din înălțimile catedrelor“.

La bogăția și fastul aziatic, adăogat strălucirii numelui de roman, vieții de legendară splendoare a cetății lui Constatin, creștinismul ortodox, cu ierarhii lui de aci, neîntrecuți în înțelepciune, îi consacră nimbul definitiv, trezind ambițiile aventuriere și pofta de cucerire barbară.

Și în timp ce apusul catolic ridica în noapte destule rugări și născocia tot mai draconice invenții inchizitoriale răsăritul culmina în astralele cuceriri, rupte din vecinicia cerească de prinții bisericii creștine.

Înțelegem atunci de ce unii dintre puternicii împărați bizantini ca Theodosie cel mare, aveau mândrie mai multă pentru credința lor creștină, decât pentru vremelnica fericire de a fi împărați ai celui mai vast dintre împărățiile de atunci!

Și în măsura în care împărații se simțiau răpiți de farmecile noiei credințe, valul de cetățeni ai imperiului se întrecea în practicarea aceleia sub toate formele vieții. Domeniile sociale

G. B.

toate se resimt adânc de covârșitoare influență creștină; așa cultura, așa literatura, arta, știința și tot ce se cheamă canal de progres. Acum s'au văzut luceferii dreptului inspirându-se din năzuințele de justiție perfectă ale creștinismului și frământând toată amplexarea de drept roman în nota etice creștine să îmbine, în modul cel mai fericit dreptatea eternă cu iubirea cea pogorâtă tot de sus. Balsamon, Zonara — capete încoronate sub semnul crucii cu Justinian, Theodosie, Vasile, sunt podoabele culturii creștine. Iar din lumea artelor celor fără de moarte evocăm numele ctitorului împărătesc Justinian, patron al celor mai nobile realizări de artă și cultură, care a pus baza neîntrecutului monument, biserica Sfânta Sofia — aia Sophia — din Constantinopol.

Nu e de mirare că fastul cu care se servea în asemenea biserici a ispitit cele mai pretențioase gusturi, servind ca punct de mâncare pentru încreștinarea unor întregi popoare. Căci, pentru a face un pas mai departe, pentru ilustrarea adevărului de altfel îndăjuns de cunoscut — amintim că sub vraja cultului răsăritean, cu ceremoniile sale bogate rituale, rugăciunile și cântările sale alese, trimișii lui Vladimir cel Mare, Sviatoslav, duc mărturia cultului celui mai răpitor în frumsețe, a celui ortodox în țara lor, unde îl încetățenesc în splendide biserici! Și nimeni n'ar putea contesta vre-odată enorma înrăurire binefăcătoare a creștinismului ortodox asupra popoarelor slave în general și în special asupra poporului rus, din fire predispus spre misticism! Iar dacă astăzi realitatea prezintă în Rusia atâta depărtare de Christos, măcar că ea este numai aparentă, căci este oficială, impusă, această îndepărtare îl va apropia cu atât mai mult, cu cât duce spre paroxism. Extrema se tangunt! Dealtfel, din graiul plândător al exilatului scriitor ortodox rus Nicolae Arseniev vom accepta și noi acest adevăr că „Biserica și Duhul ce trăește întrânsa nu se vor judeca după cei ce i-ar fi fost necredincioși, ci după acei cari au trăit efectiv din însuși acest Duh“.

Acest Duh, care a făcut ca trupul să nu mai fie mormânt cum spunea filosofia lui Platon, nici carceră a sufletului ci „un templu al Duhului“; spiritualizând totul în lume, a dat nemuritoarele cete de sfinți, a dat neamurilor tărie și viață spirituală, acest duh-creștin ortodox a acordat cea mai caldă ocrotire poporului român, dealung de veacuri sinistre.

(Urmează)

Primesc fetiță de școală

din casă bună, în gazdă cu preț convenabil
Adresa: Str. P. Drăgălina Nr. 5.

Redactor responsabil: Nicolae Cornean.

ȘTIRI

Hirotoniri. Prin Prea Sfințitul Dr Vasile Stan arhieru, vicar arhiepiscopesc au fost hirotoniți întru preoți zilele trecute în catedrala din Sibiu candidații: *Jacob Crețu* funcționar în Consiliul eparhial pentru parohia *Bozovici* și *Traian Coșeriu* pentru parohia *Teregova*.

Taxe cele noi pentru copierea foilor din cărțile funduare. Prin decizia ministerială Nr. 66.506 din 9 August 1933, dispozițiunile art. 177 alin. 3 din ordonanța Ministerului de Justiție ungar Nr. 19.663 din 1893, s'au modificat după cum urmează: „Pentru copierea foaiei A și B, pentru fiecare coală se va plăti 10 lei, iar pentru foaia C, pentru fiecare pagină tot 10 lei, socotindu-se fiecare pagină începută drept pagină întreagă. Pentru decopierea registrului parcelar și a registrului nominal nu se va calcula taxă separată“.

„**Frăția Ortodoxă Română**“ a recoltat în Băile Erculane — pe lângă frumoase rezultate morale și materiale — un număr de încă 126 de membrii. Deosebită râvnă a arătat părintele *Gheorghe Tălu* din Iablanța, care a contribuit și cu o frumoasă sumă de bani pentru a înlesni transportul Corului Catedral în misiunada F. O. R.-ului.

Comunicat. Îmbolnăvindu-se în misionada din tractul protopresbiteral al *Mehadie* președintele nostru, *D-l Dr Cornel Corneanu*, suntem nevoiți a contramanda — până la alte dispozițiuni — adunările de organizare ale cercurilor protopopești neorganizate încă și în special cele anunțate la *Oravița*, *Sasca* și *Buziaș*.

Secretariatul F. O. R.-ului.

Comitetul școlar al liceului „*Traian Doda*“ din *Caransebeș*.

Nr. 44/1933.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de **5 Septembrie anul 1933 ora 10 a. m.** se va ține în cancelaria liceului de băieți „*Traian Doda*“ din *Caransebeș* licitație publică pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție a localului internatului liceului de băieți „*Traian Doda*“ din *Caransebeș*.

Licitatiia se va ține în conformitate cu L. C. P. cu Regulamentul O. C. L. cu normele de licitații publicate în Monitorul Oficial Nr. 127/1931 și caetul de sarcini, care se poate vedea zilnic dela 10 --12 a. m.

Concurenții cari vor lua parte la licitație vor depune odată cu oferta, în plic separat o garanție de 5%, din valoarea lucrărilor, fie în numerar, fie în efecte garantate de Stat. Această garanție se va consemna la Casa de Depuneri sau la Administrația Județului Severin și numai recipisa se va depune la licitație.

Nu pot lua parte la licitație decât inginerii și arhitecții diplomați, cum și antreprenorii-constructori bine calificați prin certificate, că în ultimii trei ani, au executat lucrări similare.

Caransebeș, 21 August 1933.

Președintele Comit. școlar:
Dr Cornel Corneanu

Secretarul Comit. școlar:
Matei Armaș
Director.

Tiparul și editura Tipografiei diecezeane în *Caransebeș*